

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-86-22; 289-70-60, факс: 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, рахунок UA388201720343180001000078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____

На № _____ від _____

Асоціація міст України

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Структурні підрозділи з питань
соціального захисту населення
обласних та Київської міської
військових адміністрацій**

**Державна установа „Урядовий
контактний центр”**

Міністерство соціальної політики України розглянуло лист Асоціації міст України від 15.04.2022 № 5-294/22 щодо надання роз'яснень до практичного застосування законодавства, яке стосується соціального захисту внутрішньо переміщених осіб та надає орієнтовний перелік питань та відповідей щодо видачі довідки та оформлення надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам.

Додаток на 5 арк.

Заступник Міністра

Віталій МУЗИЧЕНКО

Кольчик О. М.

АСУД "ДОК ПРОФ 3"
МІНСОЦПОЛІТИКИ
3947/0/2-22/56 від 21.04.2022
КЕП Музиченко Віталій Володимирович
58E2D9E7F900307B04000000403E1F00A1069900
Підписано: 21.04.2022 15:59:54

Перелік питань та відповідей щодо видачі довідки та оформлення надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам

Чи може особа, яка переміщена в межах однієї територіальної громади, отримати довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (далі – довідка ВПО)?

Так. Відповідно до пункту 2 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 (далі – Порядок № 509), на отримання довідки ВПО мають право особи, які після введення Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» воєнного стану *перемістилися з території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії та яка визначена в переліку*, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 204 «Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам в рамках Програми «Підтримка» (далі – розпорядження № 204). Законодавство не конкретизує поняття «територія адміністративно-територіальної одиниці». При цьому, оскільки законодавством не встановлено обмежень куди перемістилася така особа в межах держави, переміщенням може вважатись, в тому числі, переміщення в межах територіальної громади.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» ВПО є особою, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру. Зазначені обставини вважаються загальновідомими і такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного Комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, розміщених на веб-сайтах зазначених організацій, або якщо щодо таких обставин уповноваженими державними органами прийнято відповідні рішення.

Чи може, особа отримати довідку ВПО, якщо її місце проживання зареєстровано в адміністративно-територіальній одиниці, яка відсутня в переліку, затвердженому розпорядженням № 204?

Так. Відповідно до частини другої статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» адресою покинутого місця проживання ВПО в розумінні цього Закону визнається адреса місця проживання особи на момент виникнення обставин, зазначених у частині першій цієї статті. При цьому обмежень, щодо переміщення саме з місця проживання, яке зареєстроване у встановленому порядку законодавство не містить.

Відповідно до абзацу третього пункту 7 Порядку № 509 у разі відсутності в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці,

з якої здійснюється внутрішнє переміщення, заявник надає докази, що підтверджують факт проживання на цій території, зокрема: військовий квиток з відомостями про проходження військової служби, трудова книжка із записами про здійснення трудової діяльності, документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно, свідоцтво про базову загальну середню освіту, атестат про повну загальну середню освіту, документи про професійно-технічну освіту, документ про вищу освіту (науковий ступінь), довідку з місця навчання, рішення органу влади про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування, медичні документи, фотографії, відеозаписи тощо.

Звертаємо також увагу, що відповідно до пункту 2 Порядку № 509 на отримання довідки ВПО мають право особи, задеклароване/зареєстроване місце проживання яких розташоване поза межами території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії, але такі особи, зокрема перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії.

Хто має право підписувати довідку ВПО та яку печатку необхідно ставити на довідці ВПО?

Відповідно до Порядку № 509 довідку ВПО може видавати посадова особа структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад, уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг. Довідка ВПО видається за затвердженою формою, яка роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу. При цьому у формі довідки, яка визначена додатком 2 до Порядку № 509 передбачено, що її підписує: «Посадова особа структурного підрозділу з питань соціального захисту населення/уповноважена особа територіальної громади / центру надання адміністративних послуг»

Уповноваження посадової особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради на видачу довідок ВПО здійснюється відповідно до законодавства про місцеве самоврядування з урахуванням нормативно правових актів, прийнятих відповідним органом місцевого самоврядування: рішенням ради або його виконавчого комітету, розпорядженням сільського, селищного, міського голови, наказом керівника виконавчого органу.

На довідці ВПО ставиться відбиток печатки тієї юридичної особи, у якій працює посадова/уповноважена особа, яка видала/підписала довідку ВПО. Зазначена печатка не обов'язково має бути з зображенням Державного Герба України (гербова печатка), проте повинна містити реквізити вищевказаної юридичної особи.

Чи можна зазначати як фактичне місце проживання ВПО адресу комунальних підприємств, установ та організацій?

Відповідно до пункту 3 Порядку № 509 як фактичне місце проживання/перебування не можуть зазначатися адреси (місцезнаходження)

органів державної влади, місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх підрозділів, будь-яких інших приміщень, за якими внутрішньо переміщені особи фактично не проживають.

Таким чином, якщо особи фактично проживають наприклад у санаторіях, реабілітаційних центрах, будинках інтернатах, закладах освіти, територіальних центрах тощо - можуть зазначатися адреси зазначених установ та закладів.

Чи можна видати довідку ВПО у разі відсутності в особи документу, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України або документу, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус?

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» ВПО може бути громадянином України, іноземцем або особою без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні. Відповідно до пункту 4 Порядку № 509 під час подання заяви про взяття на облік ВПО заявник пред'являє документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, або свідоцтво про народження дитини. Перелік документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України та документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, визначаються у статті 13 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус».

Звертаємо також увагу, що відповідно до статті 14 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» вищевказані документи можуть відображатися у формі е-паспорта, е-паспорта для виїзду за кордон. Тобто, цифровий паспорт в Дії можна також пред'являти під час подання заяви про взяття на облік.

У разі відсутності документу, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документу, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, або свідоцтво про народження дитини (у тому числі у формі е-паспорта), неможливо ідентифікувати особу і, відповідно, прийняти від неї заяву. Відповідно до пункту 8 Порядку № 509 заявнику може бути відмовлено у видачі довідки ВПО у разі, коли заявник втратив документи, що посвідчують особу (до їх відновлення).

Чи можна від особи одразу приймати дві заяви: заяву про взяття на облік ВПО та заяву про надання допомоги на проживання ВПО?

Так. Законодавство передбачає право особи звернутися як щодо обліку ВПО та отримання відповідної довідки так і щодо можливості отримання допомоги на проживання. При чому, такі заяви можуть подаватися як окремо та і одразу.

Що робити, якщо особа отримала довідку ВПО і виїхала за кордон або повернулась до покинутого місця постійного проживання?

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» підставою для скасування дії довідки ВПО та внесення відомостей про це в Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб (далі – база даних ВПО) є обставини, за яких ВПО,

зокрема, виїхала на постійне місце проживання за кордон. Тобто, у разі виїзду особи за кордон відповідні уповноважені органи скасовують дію довідки ВПО та вносять відомості про це в базу даних ВПО.

Наразі підготовлено зміни до Порядку № 509, якими передбачено встановити різні варіанти надання повідомлення внутрішньо переміщеною особою (за її вибором) про повернення до покинутого постійного місця проживання:

- подання повідомлення за місцем отримання довідки;
- надання повідомлення після повернення до покинутого постійного місця проживання;
- через Портал Дія.

Чи зобов'язана ВПО відкривати рахунок виключно в Акціонерному товаристві «Державний ощадний банк України» для отримання допомоги відповідно до Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 332 (далі – Порядок № 332)?

Ні. Відповідно до Порядку № 332 особа подає відповідну заяву з використанням мобільного додатку Порталу Дія або через уповноважені органи, у якій зазначається номер поточного рахунка із спеціальним режимом використання для зарахування допомоги “єПідтримка” або номер банківського рахунка (за стандартом IBAN). Вимога щодо відкриття рахунка саме в АТ «Ощадбанк» у законодавстві відсутня.

Чи потрібно передавати від виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг паперові підписані заявником заяву про взяття на облік ВПО та заяву про надання допомоги на проживання ВПО до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад?

Так. Відповідно до Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 646 Мінсоцполітики є відповідальним за забезпечення формування та ведення бази даних, а також забезпечує організацію контролю за доступом до бази даних і проводить аналіз внесеної до неї інформації про внутрішньо переміщених осіб.

Крім цього відповідно до Інструкції щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги, затвердженої наказом Мінсоцполітики від 19.09.2006 № 345 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 6 жовтня 2006 р за № 1098/12972) (зі змінами) документи приймаються від заявників уповноваженими особами територіальної громади, які передають їх відповідному органу соціального захисту населення.

З метою забезпечення архіву заява про взяття на облік та заява про надання допомоги на проживання ВПО у паперовій формі, що нею підписана повинна передаватися до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах

(у разі утворення) рад. При цьому звертаємо увагу, що передачу інших документів, в тому числі їх копій, законодавством не передбачено.

Чи може ВПО, якій було припинено виплату щомісячної адресної допомоги відповідно до Порядку № 505 (або яка її не отримувала), отримувати допомогу відповідно до Порядку № 332?

Відповідно до Порядку № 332 допомога не надається ВПО, які були обліковані як ВПО до 24.02.2022 у регіонах, що не включені до переліку, затвердженому розпорядженням № 204, за винятком осіб, які отримували щомісячну адресну допомогу відповідно до Урядової постанови № 505.

Тобто, якщо ВПО, яка була облікована до 24.02.2022 у регіоні, що включений до переліку, затвердженому розпорядженням № 204, та не отримувала допомогу відповідно до Урядової постанови № 505 (в тому числі якій було припинено виплату такої допомоги), може отримати допомогу відповідно до Порядку № 332 лише у разі нового переміщення, яке здійснене відповідно до Порядку № 509.

Чи необхідно щоразу поновлювати довідку ВПО у разі зміни особою фактичного місця проживання/перебування? Чи впливає це на виплату їй допомоги відповідно до Порядку № 332?

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» ВПО зобов'язана повідомляти про зміну місця проживання структурний підрозділ з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад за новим місцем проживання протягом 10 днів з дня прибуття до нового місця проживання. Згідно з пунктом 9 Порядку № 509 у разі зміни фактичного місця проживання/перебування особа звертається за видачею довідки до уповноваженого органу за місцем фактичного проживання/перебування, а раніше видана їй довідка вилучається, про що вносяться відповідні зміни до бази даних ВПО. Взяття на облік такого заявника здійснюється без додаткового подання заяви про взяття на облік і документів, зазначених в пунктах 3 і 4 Порядку № 509.

Тобто, особа зобов'язана звернутись до уповноваженого органу в разі зміни фактичного місця проживання/перебування для «поновлення» довідки ВПО. Таке «поновлення» довідки ВПО не впливає на виплату допомог, оскільки статус особи не змінюється (крім виплат, які напряму стосуються конкретного місця проживання/перебування).